

آزمون حضوری
شماره شش

رشته ریاضی
پایه یازدهم

مرورنامه آزمون آزمایشی خیلی سبز

این مرورنامه، ویژه مباحث جدید آزمون است. مرورنامه مباحثی که در آزمون‌های قبل به آن‌ها پرداخته شده، در پنل کاربری شما قابل دریافت است و در این فایل از تکرار آن پرهیز شده است.

نام درس	مباحث	از صفحه	تا صفحه	مؤلف	ویراستار
آمار و احتمال	فصل ۴ صفحه ۹۸ تا ۱۲۱	۲	۳	سروش موئینی	محسن فراهانی

فصل ۴: آمار استنباطی

تعریف: با استفاده از اطلاعات نمونه به نتایج در مورد جامعه برسیم.

روش‌های نمونه‌گیری احتمالی	خوبی	بدی
۱ تصادفی ساده: به طور تصادفی n تا از واحدهای آماری را برمی‌داریم. احتمال انتخاب هر عضو $\frac{n}{N}$ است.	سادگی کار	نیاز به داشتن فهرست کل جامعه
۲ خوشه‌ای: جامعه چند قسمت (خوشه) شده و به طور تصادفی، چندتا از قسمت‌ها را انتخاب می‌کنیم و تمام واحدهای آماری آن‌ها را در نمونه می‌آوریم. احتمال انتخاب هر عضو، $\frac{n}{N}$ است.	سادگی	از بعضی قسمت‌ها هیچ عضوی در نمونه نیست.
۳ طبقه‌ای: جامعه به قسمت‌هایی تقسیم شده است؛ به طوری که عضوهای هر قسمت دارای ویژگی مشترک هستند. در نمونه n عضوی از هر قسمت متناسب با سهم آن از کل جامعه برمی‌داریم؛ مثلاً گروه n_1 عضوی در نمونه n عضوی به تعداد $\frac{n_1}{N} \times n$ عضو سهم دارد. شانس انتخاب هر عضو جامعه $\frac{n}{N}$ است.	توزیع نمونه در طبقه‌ها یکنواخت است.	محاسبه لازم است.
۴ سامان‌مند (سیستماتیک): جامعه را به قسمت‌های مساوی تقسیم می‌کنیم. از قسمت اول یک عضو برداریم و شماره بقیه اعضای انتخابی با دنباله حسابی به دست می‌آید.	نظم و یکنواختی در انتخاب وجود دارد.	محاسبه دارد.

مثلاً در جامعه ۲۰۰ عضوی نمونه ۴۰ عضوی می‌خواهیم.

تصادفی ساده	خوشه‌ای	طبقه‌ای	سیستماتیک
۴۰ تا با قرعه‌کشی برداریم شانس هر نفر $\frac{40}{200} = \frac{1}{5}$ است.	جامعه را به ۱۰ گروه ۲۰ نفری تقسیم و دو گروه برداریم. شانس هر نفر در گروه‌ها $\frac{2}{10}$ است.	جامعه به گروه‌های ۱۰۰، ۳۰ و ۷۰ نفری تقسیم شده است که در نمونه ۴۰ عضوی به ترتیب ۶ و ۱۴ عضو سهم دارند. شانس هر نفر $\frac{14}{70} = \frac{6}{30} = \frac{20}{100}$ است.	جامعه را در ۴۰ گروه ۵ نفری تقسیم می‌کنیم و از هر گروه نفر سوم را برمی‌داریم. شانس انتخاب هر نفر $\frac{1}{5}$ است.

آماره

عددی که از بررسی نمونه به دست می‌آید و از نمونه‌ای به نمونه‌ای دیگر می‌تواند متفاوت باشد. (مثلاً میانگین نمونه)

پارامتر

عددی که از بررسی جامعه به دست می‌آید و ثابت است. (مثلاً میانگین جامعه)

- در یک جامعه n عضوی به تعداد $\binom{n}{k}$ نمونه k عضوی داریم که ممکن است آماره برای بعضی از آن‌ها مساوی باشد؛ پس مثلاً جامعه ۵ عضوی به تعداد $\binom{5}{2} = 10$ نمونه ۲ عضوی دارد.

نکته

در جامعه با اعضای $1, 2, 3, \dots, n$ میانگین برابر $\frac{n+1}{2}$ و میانگین نمونه، برآوردی از این عدد است.

انحراف معیار میانگین در نمونه‌های n عضوی

اگر انحراف معیار جامعه σ باشد و نمونه‌های n عضوی مختلف از جامعه را برداریم و میانگین (آماره) آن‌ها را حساب کنیم، انحراف معیار این میانگین‌ها $\sigma_{\bar{x}} = \frac{\sigma}{\sqrt{n}}$ است.

پس انحراف معیار میانگین‌ها با $\frac{1}{\sqrt{n}}$ متناسب است و مثلاً اگر حجم نمونه‌ها ۴ برابر شود $\sigma_{\bar{x}}$ نصف می‌شود و داریم:

$$\frac{\sigma_{\bar{x}_2}}{\sigma_{\bar{x}_1}} = \sqrt{\frac{n_1}{n_2}}$$

بازه اطمینان ۹۵ درصدی برآورد میانگین

در جامعه با انحراف معیار σ ، اگر از نمونه n عضوی میانگین $\bar{x}$ به دست آید، با اطمینان ۹۵ درصد می‌توان گفت μ (میانگین جامعه) در بازه زیر است:

$$\mu \in \left[\bar{x} - \frac{2\sigma}{\sqrt{n}}, \bar{x} + \frac{2\sigma}{\sqrt{n}} \right]$$

پس طول بازه اطمینان $\frac{4\sigma}{\sqrt{n}}$ است.